

blik på konfiskation uden at foregribe rettigheder, der tilkommer tredjeparter i god tro. Efter dansk ret vil denne forpligtelse kunne opfyldes ved anvendelse af bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 73 om ransagning og kapitel 74 om beslaglæggelse og edition.

Opregningen i artikel 93, stk. 1, litra a-k er ikke udtømmende, idet litra l foreskriver, at der endvidere skal ydes enhver anden form for bistand, som ikke er forbudt efter den anmodede stats lovgivning, med henblik på at lette efterforskningen og retsforfølgningen af forbrydelser under domstolens jurisdiktion. Det vil således i givet fald skulle afgøres ud fra gældende dansk lovgivning, i hvilket omfang bistand til domstolen ud over det i litra a-k anførte kan ydes.

Efter artikel 93, stk. 3, skal en deltagerstat rådføre sig med domstolen, hvis gennemførelsen af en konkret anmodning er forbudt i den pågældende stat i medfør af et grundlæggende retsprincip, der finder almindelig anvendelse. Hvis anmodningen fortsat ikke kan behandles efter rådførelsen, skal domstolen foretage de nødvendige ændringer af anmodningen.

I henhold til artikel 99, stk. 4, kan anklageren selv, hvis det er nødvendigt for en vellykket efterkommelse af en anmodning, udføre den pågældende anmodning på en deltagerstats territorium, om nødvendigt uden den anmodede deltagerstats tilstedeværelse, såfremt anmodningen kan efterkommes uden anvendelse af tvangsmidler. Som eksempler nævner artikel 99, stk. 4, afhøring eller optagelse af vidneforklaring fra en person på frivilligt grundlag og undersøgelse af offentlig lokalitet eller andet offentligt sted, uden at der foretages ændringer af lokaliteten eller stedet. Udførelsen af anmodningen skal kunne ske på grundlag af frivillighed, og bestemmelsen giver således ikke anklageren mulighed for at anvende tvangsmidler på dansk territorium.

Yderligere fastsætter bestemmelsens litra a, at anklageren i de tilfælde, hvor forbrydelsen påstås at være begået på den anmodede deltagerstats territorium, kan efterkomme anmodningen direkte efter rådførelse med den anmodede stat. I andre tilfælde kan anklageren i henhold til litra b først gennemføre anmodningen efter at have rådført sig med den anmodede stat og under hensyntagen til deltagerstatens rimelige vilkår for eller betænkeligheder i forbindelse med udførelsen af anmodningen.

Lovforslagets § 1 indebærer, at anklageren under de betingelser, som statuten angiver, kan udføre de pågældende anmodninger her i landet. Bestemmelsen kan dog ikke antages at få nogen praktisk betydning her i landet. Der vil således ikke være noget til hinder for, at anklageren er til stede og overværer danske

myndigheders gennemførelse af anmodninger om retshjælp fra Den Internationale Straffedomstol, herunder f.eks. afhøringer ved politiet eller i retten. Det bør søges fastholdt, at efterforskning her i landet foretages under danske myndigheders ledelse og ansvar.

I henhold til artikel 57, stk. 3, litra d, kan forundersøgelseskammeret bemyndige anklageren til at foretage særlige efterforskningsskridt på en deltagerstats territorium uden at have sikret den pågældende stats samarbejde i henhold til kapitel 9, såfremt staten er åbenbart ude af stand til at efterkomme en anmodning om samarbejde, idet der ikke findes nogen myndighed eller bestanddel af retssystemet, som er kompetent til at udføre en anmodning i henhold til kapitel 9.

Reglens anvendelse forudsætter, at den pågældende stat mangler evne til at efterkomme en anmodning om samarbejde. Den vil således være uden praktisk betydning for Danmarks vedkommende. Manglende vilje til at efterkomme en anmodning vil i øvrigt ikke være tilstrækkeligt til, at bestemmelsen kan anvendes.

Om de grundlovsmæssige overvejelser i tilknytning til statuttens artikel 57, stk. 3, litra d, og artikel 99, stk. 4, henvises til pkt. 12 nedenfor.

Der henvises i øvrigt til pkt. 7 ovenfor om konkurrerende anmodninger.

I sager om international retshjælp, der behandles efter den europæiske retshjælpskonvention, er der kun i meget begrænset omfang mulighed for at kræve refusion af udgifter hos den stat, der har anmodet om retshjælp. Ordningen vedrørende Den Internationale Straffedomstol svarer hertil, jf. statuttens artikel 100, hvorefter ordinære omkostninger i forbindelse med udførelsen af retsanmodninger som udgangspunkt afholdes af den anmodede stat. Udgifterne vil således skulle afholdes af statskassen.

10. Forsvarerbistand under afhøringer

10.1. Gældende ret

Efter retsplejelovens § 731, stk. 1, litra g, skal der som udgangspunkt beskikkes en offentlig forsvarer i tilfælde, hvor vidners eller syns- eller skønsmands beedige forklaring begæres til brug under en i udlandet indledt straffesag.

Herudover kan der i medfør af § 732, stk. 1, beskikkes en forsvarer for sigtede, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt, og sigtede ikke selv har skaffet sig bistand af en forsvarer.

Den sigtede skal vejledes om adgangen til at anmode om at få en forsvarer beskikket, jf. retsplejelovens